

Müteahhitler teminat arayışında

İşçisi, mühendisi ve girişimcisiyle dışa açılıp büyük projelere imza atan ilk sektör, inşaat sektörü. Türk müteahhitlik firmaları, bundan neredeyse 40 yıl önce Ortadoğu'dan başladığı dünya serüveni-ne, yeni ülkeler katarak devam ediyor.

Dünyadaki fırsatların artmasına bağlı olarak son birkaç yıl içinde yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde hızlı bir gelişme kaydedildi. Bu durumu, aşağıdaki tablodan net bir şekilde görmek mümkün. Bilhassa petrol zengini ülkelerdeki altyapı projeleri ve diğer yatırımlarda görülen tırmanış

Türk müteahhitlik sektörünü de tetikledi.

Şu an 70 ülkede 5.000'e yakın proje üzerinde çalışıyorlar. Bugüne kadar üstlenilmiş ihalelerin toplamı ise 125 milyar dolar buluyor.

Bununla birlikte, dalga dalga yayılan

küresel kriz, herkes gibi bu sektörü de endişelendirmeye başlamış. En önemli sorun, küresel krizle birlikte, bankalarla olan ilişkilerin kopma noktasına gelmiş olması. Daha doğrusu, ister içeridekiler olsun ister dışarıdakiler olsun, bankalar sektöre verdikleri desteği çekmiş. Hem kredi, hem teminat mektubu olarak. Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) Başkanı M. Erdal Eren, "Bankalar sermaye yeterlilik rasyoları sebebiyle uzun vadeli bir teminat mektubuna kendini bağlamak istemiyor. Onun yerine elindeki imkanları kısa vadeli işlemlerde kullanmayı tercih ediyorlar. Bu soruna devlet ve bankacılık sektörü çözüm üretmek zorunda." diyor.

İki gün önce gazetelerin ekonomi yazarlarıyla bir araya gelen TMB Başkanı Eren, teminat mektubu sorunu sebebiyle bazı fırsatların kaçınılmakta olduğunu anlattı, Libya'dan örnek verdi. Bu ülkenin açtığı ihaleyi kazanan 12 Türk şirketi gerekli teminat mektubu alamadığı için işi kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmış. İşlerin tutarı 1 milyar dolar. Eren'in teklifi, bu tür sorunların halli için kamu bankalarının devreye girmesi ya da sigorta sisteminin işletilmesi.

TMB Başkanı, yurtiçinde sürdürdükleri pek

çok proje için gereken Hazine garantili kredileri bulmakta da zorlandıklarını söylüyor.

Bir diğer önemli husus da, yurtdışı işlerde Türk işçi çalıştırma oranının her geçen gün düşmesi. Kızışan rekabet, başta Çin olmak üzere Uzakdoğu firmalarının düşük işçilik maliyetleriyle ihalelere girmesi, Türk şirketlerini yabancı işçi çalıştırmaya zorluyor. Öyle ki, bazı Çin firmaları bazı ülkelerde sıfır işçilik maliyetiyle iş yapıyor. Nasıl? Mahkum ya da asker çalıştırarak. TMB Başkanı, "Biz bunları beklemiyoruz ama mevzuat biraz rekabet edilebilir hale getirilsin, yurtdışı istihdam üzerindeki vergi yükü hafifletilsin." diyor.

Yurtdışında gerçekleştiren istihdam, aslında başkasının parasıyla sağlanan istihdam demek. Krizlerin en dramatik sonucu işsizliktir. Bu açıdan bakıldığında yurtdışında istihdam yabana atılmamalı. Sadece geçen yıl, çoğunluğu Türk şirketlerinde çalışmak üzere 70 binden fazla kişi yurtdışına gönderilmiş.

Rakamlarla net olarak tespiti kolay değil ama, sektörün ihracata ciddi

katkı yaptığı da açık. Pek çok firma aldığı ihalelerde kullandığı malzemeyi Türkiye'den ithal ediyor. Buna diğer yan katkıları da ilave etmek gerekiyor.

Ancak şunu da hemen belirtelim ki, artan rekabet sebebiyle tıpkı işçi çalıştırmada olduğu gibi Türkiye'den malzeme alımında da iş hacmindeki büyümeye paralel bir artış görülüyor.

İnşaat sektörü, içeride durgunluğu yaşıyor. "Yap-sat"çılar da, "Sat-yap"çılar da zorda. İçerideki sorunların derinleşmemesi ve buna dışarıdaki sıkıntılarda eklenmemesi, bankalarla sektör arasındaki sorunların çözümüne bağlı. İlk bakışta küresel kriz sebebiyle yeni işler almak da zorlaşacak gibi görünüyor ama TMB yöneticilerinde böyle bir endişe gözlenmiyor. Sebep, faaliyetlerinin yüzde 90'ından fazlasının Kuzey Afrika, Ortadoğu ve BDT ülkeleri gibi krizden nispeten daha az etkilenen ülkelerde olması. O bakımdan, öncelikli ve acil konu, kredi ve teminat mektupları.

